

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ

KST-KSM.0710.13.2023

Warszawa, 11 września 2023

Sz. P. Bruno Dantas
Prezes Federalnego Trybunału
Obrachunkowego Brazylii
Przewodniczący Zarządu INTOSAI

Szanowny Panie Prezesie,

Chciałbym poinformować, że Inicjatywa INTOSAI ds. Rozwoju (IDI) dokonała oceny sytuacji Najwyższej Izby Kontroli (NIK) z wykorzystaniem Mechanizmu Szybkiego Orzecznictwa na Rzecz Niezależności Najwyższych Organów Kontroli (SIRAM), aby stwierdzić, czy w przypadku NIK nastąpiło naruszenie zasad Deklaracji INTOSAI z Meksyku. Raport z oceny został zaprezentowany na konferencji prasowej w czerwcu oraz został przekazany Izbie Wyższej Parlamentu RP i potwierdził, że w przypadku NIK zagrożone są trzy zasady niezależności zawarte w Deklaracji z Meksyku: niezależność szefów i członków instytucji kolegialnych NOK; wystarczająco szeroki mandat i pełna dowolność w wykonywaniu funkcji; oraz nieograniczony dostęp do informacji w celu prawidłowego wykonywania obowiązków ustawowych. W odpowiedzi połączone komisje senackie – Nadzwyczajna do spraw Klimatu, Praw Człowieka, Praworządności i Petycji, Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej – dostrzegły potrzebę zmiany ustawy o NIK wzmacniającej jej autonomię i niezależność kontrolerów. Ponadto Kolegium NIK przyjęło uchwałę wzywającą Marszałka Sejmu do podjęcia niezbędnych działań zapewniających niezależność NIK i jej właściwe funkcjonowanie zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Raport potwierdza nasze obawy, a jednocześnie sytuacja się pogarsza. Marszałek Sejmu nie nominuje członków Kolegium NIK – organu koniecznego do właściwego funkcjonowania instytucji – mimo licznych złożonych przeze mnie wniosków. Kolegium NIK powinno składać się z 19 członków, a od dn. 8 września br. – po zakończeniu kadencji przez ostatnich trzech członków nominowanych przez Sejm – ponieważ nowi nie są mianowani mimo moich starań – Kolegium składa się z trzech członków ex officio: Wiceprezesów NIK i mnie. Taka sytuacja paraliżuje prace instytucji i jest naruszeniem ustawy o NIK, która wyraźnie precyzuje skład Kolegium. Bez odpowiedniego składu decyzje Kolegium nie mogą być traktowane poważnie w państwie prawa. W konsekwencji NIK będzie funkcjonować w ograniczonym zakresie, np. nie będzie mogła kontrolować urzędów centralnych.

Jako Przewodniczący Zarządu INTOSAI – organizacji, która wspiera niezależność NOK jako podstawę ich funkcjonowania – powinien być Pan świadomy sytuacji, która ostatecznie może przełożyć się również na nasze funkcjonowanie na arenie międzynarodowej.

Z poważaniem,